

MIMORIADNE SITUÁCIE V DISTRIBUČNEJ SÚSTAVE

Manuál pre
samosprávy

Vo VSD robíme ako prevádzkovateľ distribučnej sústavy všetko preto, aby bola distribúcia elektriny spoľahlivá a bezpečná. Napriek všetkým snahám sa občas stane, že dochádza k poruchám, či mimoriadnym situáciám, ktorým nedokážeme zabrániť.

Chceme, aby aj v takýchto okamihoch všetci občania vedeli, čo sa deje. Preto sa touto brožúrou obraciame na vás – zástupcov samospráv či miestnej štátnej správy.

Pomôžte nám šíriť osvetu, aby sme mohli mimoriadne situácie riešiť čo najefektívnejšie. Nech je bez elektriny čo najmenej ľudí a nech svietime čo najskôr.

TYPY UDALOSTÍ V DISTRIBUČNEJ SÚSTAVE

Bežná porucha

Neplánovaná udalosť, ktorá spôsobí poškodenie našich zariadení alebo obmedzí ich štandardnú prevádzku (napr. pád stromu na vodiče, námraza, prekopanie káblov, únava materiálu a pod.).

Zvýšená poruchovosť

Kumulácia bežných porúch na jednom mieste v rovnakom čase.

Kalamita

Nadmerná kumulácia porúch, spravidla spôsobená klimatickými podmienkami ako silný vietor, intenzívny dážď, ťažký sneh, povodne ale aj požiar alebo dopravná nehoda.

Stav núdze

Náhly nedostatok alebo hrozba nedostatku elektriny, ktoré postihne celú krajinu alebo jej významnú časť. Presné podmienky určuje legislatíva. *

* Zákon 251/2012 Z.z. §20

(1) Stavom núdze v elektroenergetike je náhly nedostatok alebo hroziaci nedostatok elektriny, zmena frekvencie v sústave nad alebo pod úroveň určenú pre technické prostriedky zabezpečujúce automatické odpájanie zariadení od sústavy v súlade s technickými podmienkami prevádzkovateľa prenosovej sústavy podľa § 19 alebo prerušenie paralelnej prevádzky prenosových sústav, ktoré môže spôsobiť významné zníženie alebo prerušenie dodávok elektriny alebo vyradenie energetických zariadení z činnosti, alebo ohrozenie života a zdravia ľudí na vymedzenom území alebo na časti vymedzeného územia v dôsledku:

- mimoriadnej udalosti alebo krízovej situácie,
- opatrení hospodárskej mobilizácie,
- havárií na zariadeniach na výrobu, prenos a distribúciu elektriny aj mimo vymedzeného územia,
- ohrozenia bezpečnosti a spoľahlivosti prevádzky sústavy,
- nevyrovnanej bilancie sústavy alebo jej časti,
- trestného činu terorizmu.

Nie všetko je teda mimoriadna situácia. Ak neviete posúdiť, či ide o mimoriadnu udalosť, kontaktujte nás (viac na str. 4).

ČO ROBÍME MY?

Či je bez elektriny jeden dom alebo celé mesto. Či je to uprostred slnečného dňa alebo v noci, v daždi a víchrici. Vždy postupujeme rovnako. Nasledujúci prehľad popisuje priebeh prác našich technikov pri poruche resp. kalamite, ktorá postihla väčšie územie.

FÁZA		NAŠA AKTIVITA
FÁZA 1	Identifikácia postihnutých najdôležitejších častí sústavy/Určenie priorít	Identifikácia najdôležitejších častí sústavy postihnutých poruchou. Definovanie postupu obnovy sústavy. V závislosti od charakteru poruchy zabezpečenie koordinácie s nadradeným dispečingom – Slovenským elektroenergetickým dispečingom (SED) v Žiline.
FÁZA 2	Lokalizácia poruchy*	Lokalizácia poruchy diaľkovo ovládanými prvkami. Aktivácia pohotovosti. Následná presná lokalizácia poruchy manuálne ovládanými prvkami.
FÁZA 3	Oprava najdôležitejších častí sústavy**	Aktivácia dodávateľských spoločností, príprava materiálu. Začíname opravu porúch na kmeňových vedeniach (spravidla VVN, VN). V tejto fáze vznikajú prvé odhady času obnovenia dodávky EE, ktoré sa ešte s ohľadom na rozsah poruchy môžu líšiť.
FÁZA 4	Oprava menej dôležitých častí sústavy	Počas realizácie opravy kmeňových vedení zisťujeme rozsah poškodení NN vedení s následným začatím opravy. Tieto činnosti môžu prebiehať aj paralelne na základe disponibilných kapacít a rozsahu zasiahnutej oblasti. Súbežne upresňujeme časy obnovenia dodávky elektriny pre odberateľov.
FÁZA 5	Realizácia dlhodobých opatrení	Investičné opatrenia, dokončenie provizórnych opráv, vyčíslenie škôd a iné.

* Po nahlásení a potvrdení poruchy dispečer postupnými manipuláciami diaľkovo ovládaných prvkov v distribučnej sústave vymedzuje oblasť poruchy tak, aby bolo možné obnoviť zásobovanie elektrinou u čo najviac zákazníkov. Zároveň pohotovostní pracovníci vyrážajú na miesto poruchy a ak je to možné, ihneď začínajú opravu.

** Pri opravách postupujeme od opravy kmeňových liniek smerom k nižším napäťovým hladinám. Je to obdobné, ako pri poskytovaní prvej pomoci, kde tiež najprv zastavíme krvácanie tepien a následne ošetrujeme drobné krvácanie a povrchové škrabance.

ČO BY STE MALI HOVORIŤ?

Orgány štátnej správy a samosprávy majú dôležitú úlohu v organizovaní a riadení záchranných prác pri mimoriadnych udalostiach. Preto nám viete pomôcť pri informovaní obyvateľstva. Uvoľnite nám tak kapacity na to, aby sme sa mohli venovať nášmu primárnemu poslaniu – obnoveniu plynulej distribúcie elektriny. V prvom rade je potrebné upokojiť situáciu.

Povedzte ľuďom, že:

Ide o mimoriadnu udalosť a vo VSD naozaj robia všetko pre to, aby ju vyriešili. Buďte, prosím, trpezliví.

Spravidla nejde o jednu poruchu, ale o ich kumuláciu na určitej časti distribučnej sústavy. Niekedy sa môže zdať, že u vás je všetko v poriadku, ale poškodené môžu byť vedenia vedúce do vašej obce.

Pri kalamitách ide o desiatky až stovky porúch a situácia sa neustále mení podľa klimatických podmienok.

Väčšina porúch na nižších napäťových úrovniach bude vyriešená tým, že sa podarí obnoviť prevádzku kmeňových liniek.

V prvých hodinách po vzniku mimoriadnej situácie je preto zbytočné hlásiť každú poruchu osobitne.

Neotvárajte zbytočne chladiace zariadenia. Potraviny dlhšie vydržia, ak v nich zachováte nakumulovaný chlad.

Ak niekoľkokrát po sebe „naskočí a vypadne elektrina“, VSD pravdepodobne lokalizuje poruchu. (viac na 7. str.)

Prioritu majú husto obývané lokality a dôležité objekty ako nemocnice a pod. Záhradkárske lokality a chatové oblasti prídu na rad až na koniec.

Dostupné informácie o poruchách na VVN a VN zverejňuje VSD cez mobilnú aplikáciu VSD – VÝPADKY.

V prípade dlhotrvajúceho výpadku informuje VSD aj zástupcov obcí a riešime s nimi situáciu individuálne (napr. poskytnutím záložného zdroja pre kľúčové odberné miesta).

NEMÁTE ELEKTRINU?

Nie každý moment, keď u niekoho v obci nie je elektrina, znamená hneď mimoriadnu situáciu. Dva najčastejšie prípady sú, že ide o plánované prerušenie distribúcie alebo o poruchu na strane koncového zákazníka.

Vypíname teraz, aby sme neskôr nemuseli

Aby sme mohli zabezpečiť plynulú a bezpečnú distribúciu elektriny, musíme neustále obnovovať naše zariadenia. Okrem toho našu sieť aj rozširujeme do nových lokalít. V oboch prípadoch je niekedy nevyhnutné dočasne prerušiť distribúciu elektriny aj tam, kde bežne je.

V priebehu roka takto preinvestujeme cca 45 mil. € na území takmer 16-tis. km². Niektoré práce preto pripadnú aj na obdobia, ktoré zákazníkom veľmi nevyhovujú. Inak to však nejde. Všetky takéto práce robíme preto, aby v budúcnosti nedochádzalo k výpadkom, na ktoré sa ľudia vopred pripraviť nedokážu (na rozdiel od plánovaných prerušení).

Každého zákazníka o plánovanom prerušení informujeme zo zákona 15 dní vopred miestne obvyklým spôsobom. U domácností ide spravidla o komunikáciu prostredníctvom obecných úradov. Firmy a organizácie informujeme listom.

Okrem toho je možné nastaviť si na portáli eVSD (www.vsd.sk) eKomunikáciu a oznámenia o plánovanom prerušení distribúcie môže každý zákazník dostávať aj e-mailom alebo SMS-kou.

Nie všetky poruchy sú na strane VSD

Často sa stáva, že výpadok elektriny je len na konkrétnom odbernom mieste. Porad'te preto vašim obyvateľom, aby skontrolovali:

Či sú bez elektriny aj iné byty/domy v okolí?

Či svieti verejné osvetlenie na ich ulici?

Či ide výťah?

Či majú v poriadku hlavný istič? (vypnúť – zapnúť)

Či neregistrujú vo svojich elektrických rozvodoch známky požiaru (dym alebo prehorené vodiče,...)

Ak sa potvrdí, že ide o poruchu na zariadeniach VSD, odporúčame zavolať na **Poruchovú linku 0800 123 332 (bezplatne)**. Pripravte sa, že od vás budeme potrebovať:

- Vaše meno a priezvisko alebo inú informáciu na identifikáciu odberného miesta
- Adresu a popis miesta, kde došlo k poruche
- Upresnenie poruchy
- Spätný kontakt

AKO HĽADÁME PORUCHU?

Predstavte si, že bez elektriny zostane celá vaša obec. Je tma, dlho prší, fúka silný vietor, asi niekde došlo k poruche na elektrickom vedení. Ako prídeme na to, kde sa to stalo?

Jedna možnosť je pochodiť so svietidlom v ruke v tomto nečase celých napr. 10 km vedení v obci a jej okolí (cez lesy, polia, potoky a cudzie oplotené pozemky). My to robíme inak:

21:30

Máme nahlásený výpadok a celá obec (alebo aj viac obcí) je v tme.

1. krok

21:32

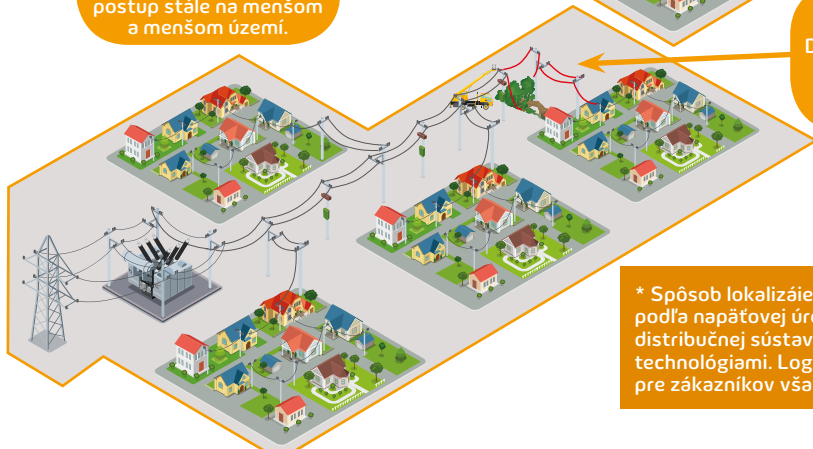
Dispečer rozdelí nezásobený úsek na 2 časti a diaľkovo postupne zapne jednu a potom druhú časť. Tá bez poruchy zostane svietiť.

2. krok

21:32 - 21:45

Dispečer opakuje rovnaký postup stále na menšom a menšom území.

3. krok

21:45 - 23:30

Dispečer vyšle montérov na spresnené miesto poruchy a tí ju čo najrýchlejšie odstránia.

* Spôsob lokalizácie poruchy sa môže meniť podľa napätovej úrovne a vybavenosti distribučnej sústavy modernými technológiami. Logika a vonkajšie prejavy pre zákazníkov však sú podobné.

Východoslovenská distribučná, a.s.
Mlynská 31, 042 91 Košice
Slovensko

Zákaznícka linka VSD
0850 123 312

Poruchová linka VSD
0800 123 332

E-mail
samosprava@vsds.sk